

מדור בקר-הבשר

מוגש ע"י: א. ח. ב. ל.

מנסיונו של בעל עדר לבשר בדרום אריוונה

ביכרות מורבעות בגיל של 24 חודשים. שיטה זו הביאה ל-90% של המלטות בשנה בעדר האמהות. 85% מהמלטות חלות בינואר-פברואר והשאר במרץ-אפריל. את העגלים משווקים בחודש נובמבר; עגלים אלה משקלם הממוצע היה כ-250 ק"ג ב-15 השנים האחרונות. בשנים בודדות הגיע משקל עגלים אלה עד ל-270 ק"ג. בעל החווה מאמין באימרה העתיקה: „עינו הטובה של בעל העדר תדשן את הבקר“. הוא פוקד את עדרו כמעט בכל יום. בשעת ביקורו הוא שם לב להתפרשותו של הבקר במרעה, לפרות הממליטות, למחלות ופציעות ולמצבן הגופני. אמנם שיפור במצבן של הבהמות יכולים להשיג גם ע"י תוספת מזון למרעה בתקופות מסוימות, אך בכל אופן מרגיש החוואי צורך ראשוני בביקוריו בעדרו ללא כל קשר עם כל עבודה אחרת. כדי להקל על עבודתו הוא סלל דרכים מתאימות לגיפ שלו, בו הוא עובר על פני רוב שטחי המרעה.

מזון נוסף למרעה

שטח המרעה מטופח כך שיספק צמחיה ואפ"ר שריות רעיה משך כל עונות השנה. מזון נוסף ניתן לפי הצורך כדי להשלים את החסר בחומרי מזון בתקופות מיוחדות. המזון המשלים הניתן בחווה זו עולה בכמותו על המקובל באזור זה. בחלקו נובע דבר זה משום שהבקר הוא טהור גזע, והוא נמכר במחירים גבוהים במיוחד וכן בגלל העדרם של מיני צמחים מסויימים במרעה שיכולים לספק מזון ירוק בתקופת הקמל. כמותו ואיכותו של המזון המשלים נקבעו על יסוד בדיר קות הצמחיה משך חמש שנים בתודשי השנה השונים.

על יסוד בדיקות אלו מוסיפים בממוצע קילו אחד כוספת כותנה לכל פרה בעונה שמתחילת ינואר עד מחצית אפריל בערך. תחומי עונת זו משתנים בהתאם למעדי ירידת הגשמים והת-

בכנס המרעה והמספוא לארצות הים התיכון שהתקיים לא מכבר בארצנו, הודגש במיוחד ע"י כל המשתתפים הצורך בהידוק הקשרים בין מגדלי בעלי החיים ואנשי שימור הקרקע והש"בחת המרעה.

הרשימה המובאת כאן, שהועתקה מהירחון למישוק המרעה הטבעי, תעניין ודאי רבים מן הבוקרים וממנה ילמדו על התועלת המרובה שבשיתוף בין שני הגורמים הנ"ל.

וואת ההקדמה למאמר אשר נכתב ע"י אנשי שימור הקרקע.

„זהו סיפור על הישגיו של חוואי: אין ביכולתנו לפרסם את שמו כי הינו איש עניו וצנוע ואינו מתפאר בהישגיו. החוואי מאשר שלמד רבות תוך עבודתו, אך איננו רוצה להר"פיע כמומחה. אולם ברשותו נספר את סיפורו. החווה נמצאת בדרום אריוונה; שטחה גובל במדינת מכסיקו, איזור עשיר בצמחית מרעה. מצבו הטופוגרפי של שטח החווה הוא נוח; גבעות נמוכות ושורה של נקודות מים הפוזרות בשטח לסירוגין. מרבית הקרקעות ממוצא של שחם (גראניט) ורובה מחלחלת יפה את מי הגשמים אף על פי שפסגות אחדות מכוסות אדמה אטימה יותר. כמות הגשמים הממוצעת בחבל זה היא כ-450 מ"מ, אשר כ-350 מ"מ מהם יורדים תוך תקופה שאין בה כפור. שטח החווה הוא כ-32.000 דונם, מתוכם 5.200 דונם בבעלות החוואי ו-26.800 דונם בחכירה מאת מחלקת הייעור.

מישוק עדר הבקר בחווה

כל הבקר בחווה הוא מגזע הרפורד טהור. לפי שיטת הטיפוח הנהוגה יש לכל 50 פרות פר אחד; סדר זה ניתן לביצוע קל תודות למצב הקרקע הנוח בשטחי המרעה. עונת ההרבעה היא בין 1 לאפריל ל-1 בספטמבר. הגיל הממוצע של פרות-אם היוצאות הוא כ-9 שנים; הגיל הממוצע של הפריכ היוצאים הוא כ-7 שנים.

שטח המרעה כולו כדי למנוע כניסתו של כל בקר אחר לשטח. לאחר מכן, במשך שנים מספר, חולק השטח הגדול ל-11 חלקות. בכל חלקה מגודרת יש לפחות בשני מקומות סידורים למי-שתיה — האחד מבאר והשני מאגם. בעונת הגשמים מתמלאים השקעים שבשטח מים וגם הם מהווים מקורות למי שתיה. גדל החלקות וחלוקתן נקבע לפי המצב הטופוגרפי ובהתאם לכך שכל חלקה תוכל לשאת עדר בן 50 פרות. כיום שטח המיועד לפרה הוא 80 דונם למשך כל השנה. שטח בגודל זה מאפשר רעיה לסירור גין, כך שהחצי מהצמחיה נשמר בכל שנה לצורך טיפול תקין במרעה. מניעה או דחיית הרעיה משך תקופת הצמיחה של העשבים מביאה להתרבותם של צמחים רב שנתיים. כל שנה משאירים מספר חלקות ללא רעיה עד שהעשבים מזריעים זרע. בדרך מחזורית זו יש לשטח המרעה כולו האפשרות לפזר זרעים בשיעור רב ביותר וכך מתכסה יפה השטח בצמחיה טובה.

נוהג זה קיים תמיד, מחוץ לשנות בצורת קשה. בשנים אלו נהגים לרעות בכל החלקות משך כל השנה. נוהג זה מלווה מתוך הכרח הזנה משלימה ועל ידי כך מתאפשרת החזקת עדר הבשר מבלי לנצל את שטח המרעה ניצול מופרז. הודות למישוק זה בשטחי המרעה לא היה הכרח להקטין את עדרי הבקר בחווה משך 25 השנים האחרונות בגלל מחסור במזון בשטח הקיים. הטיפול במרעה והשבחתו משך השנים הביא לידי התהוות דשא טוב, כן הועלתה האפקטיביות של הרטיבות שבקרקה, ופגעי חורב ממור שך מורגשים פחות בחווה זו, מאשר בחוות שכנות הנהנות כמוכן מאותה כמות הגשמים.

השפעת גומלין שבין מצב המרעה ומישוק העדר

הודות לטיפול נכון במרעה התרבו בשטח העשבים הרב שנתיים מזנים שונים; כן הוגבר חלקו של העשב הגבוה המסתעף בצמחיה על חשבון העשב הנמוך. החוואי לא משלים ברצון עם ריבוי העשב הגבוה והשתלטותו בשטח אף מדאיגה אותו. וכדי למנוע זאת מנסה בעל החווה להתגבר על תקלה זו ע"י רעיה חזקה בשטחים

חדשות הצמחיה. בעונות בהן העשב עני ביותר בחומרים מזינים, מוסיפים כוספת כותנה מעורבת במלח. היחס בין הכוספה למלח נקבע בצורה כזאת שס"ה המזון הנאכל (מרעה קמל כוספה) יעלה במעט על תצרוכת המינימום. בדיקות כי מיות של העשבים והקרקעות הראו שתוספת של יסודות קורט כדאית ומספקים אותם בצורת אבני לקיקה, או מוסיפים גם ויטאמין A. שימת הדגש על סיפוק צרכי המזון במלואם וכן הדאגה לאיזון המינרלים במנה כדאית וכי דאית עד מאד. לפי דברי החוואי משפיעה הזנה זו על מצבו הגופני הטוב של הבקר ועל חסינותו בפני מחלות. הוא מניח ששיטה זו ממעיטה את הרגישות למחלות עיניים כגון דלקת הלחמית (עין ורודה).

מחלות וטיפול בטפילים

מחלות וטפילים אינם מהווים בעיה חמורה בחווה זו, אולם נערכות מספר פעולות מניעה שגרתיות. נוהגים לחסן את כל הבקר נגד גמרת. פרות טהורות גזע הרשומות בספר העדר מוזרקות לפני הישלחן מהחווה ב-300.000 יחידות פניסילין. בהמות אחרות לפני הישלחן למקומות אחרים נהגים לחסן בפני רקב דם המופיע לעיר תים מחמת טלטולי דרך; את הפרים מרססים מדי פעם נגד מכת הזבובים. פרות ובני בקר רכים אין מרססים, מאחר שמצבם הגופני משיב רצון כרגיל ואין בעיות של טפילים.

הטיפול במרעה

- המטרות העיקריות של הטיפול במרעה הן:
1. יצירת מעטה צמחיה צפוף ושמירה יעילה עליו. ע"י כך יימנע ככל האפשר איבוד רטיבות הקרקע ותקטן סכנת הסחיפה.
 2. יצירת מחיה מגוונת ועשירה כדי להבטיח ע"י כך מצב גופני טוב של הבקר משך רוב ימות השנה וכדי לחסוך במוזנות משלימים כל כמה שאפשר.
 3. מחזורי רעיה תקינים בשטח, מניעת התהוות "קרחות" במקומות מסויימים ומתן אפשרות להתחדשות הצמחיה בין רעיה לרעיה.
- כדי להשיג את המטרות הנ"ל גודר קודם כל

יהיה זה מן הנכון להזכיר אחדות מן הבע"יות המעסיקות עדיין את בעל החווה: ראשית הוא היה רוצה לדעת יותר על הרגלי הרעיה של הבקר, על העשבים הנאכלים, על שעות הרעיה, וביחוד מדוע זה כך? החוראי חושב שיודעים אנו פחות מדי על הרגלי הרעיה של הבקר, בעיקר על התנודות העונתיות לגבי צרכיהם הפיסיולוגיים. הוא מניח שאילו ידע יותר על הרגלי הרעיה יכול היה לתאם ביתר יעילות את המישוק במרעה והיה מקבל הכנסה כספית גדולה יותר מעדרו. במלים אחרות — סידור זה יהיה טבעי יותר, באשר הוא מרגיש כי לעיתים קרובות מדי אנחנו מנסים לכפות את רצוננו בדרך מלאכותית וע"י כך אנו דנים את מאמצינו לכשלון.

תורגם והובא לדפוס ע"י דב אילן

נמסר ע"י ג. בונינק וק. מארטין, עובדי המחלקה לשימור הקרקע.

אלו. הוא מקווה לדכא בדרך זו את מיני העשב הגבוה מבלי שתיפגע צפיפות הצמחיה בכללותה. על כל פנים מספק המרעה די עשבים משך כל הזמן אם אין מחשיבים באופן מיוחד את המינים השונים שבצמחיה.

תוצאות של לימוד הבעיה והניסיון למעשה שנרכש משך 30 שנה בחווה זו בולטים למדי. ודאי שישנן עדיין בעיות המחכות לפתרון, אך נראה כי שיטת מישוק החווה בצורה שהוזכרה הביאה עמה כיסוי טוב של השטח ע"י צמחיה, צמצמה את אבדן המים מהקרקע ושנות בצורת אינן פוגעות באופן קשה כבשאר החוות שאינן מתנהלות לפי שיטה זו. העשבים הנמוכים אינם שליטים עוד ומצויים בתערובת הצמחיה עם מיני העשב הגבוה. „קרחות" מחמת רעיית יתר סביב מקורות המים כמעט ואין; כן אין למצוא כמעט סימני סחיפה במקומות אלה.

ידיעות המזכירות

היהודית בהשתתפות המחלקות לתכנון קויימה פגישה בה נדון תקן המבנים המשקיים בהתיש"ב בות החדשה.

אחרי שמיעת הדו"ח נדונו ענינים שוטפים ובין היתר הוחלט:

להעניק את הפרס למשק המושבי המצטיין לח' נחום זלצר מכפר ויתקין.

לקיים את הכינוס הארצי של התאחדות מגדלי בקר בחודש אוגוסט השנה. נקבע סדר היום של הכינוס והוטל על המזכירות לברר את האפשרות לקיים את הכינוס הפעם באזור כפרי.

להקציב 500 ל"י כהשתתפות ההתאחדות בתקציב הפירסום לחלב המבוצעת ע"י המועצה לייצור ושיווק חלב במסגרת התערוכה „בית וגן" בבית דגון בחודש יולי השנה.

ביום ה' 26 ביוני 1957 התקיימה ישיבת מזכירות בה מסר הח' שמאראגד דו"ח על פעור לות המזכירות. בין היתר הוא עמד על הפגישה עם רכזי הוועדות האזוריות של ההתאחדות בה נידונו תכניות הפעולה ודרכי העבודה באזורים. • כן התקיימה פגישה עם באי"כח האגודות להזרעה מלאכותית בה הוסכם על דרך הטיפול בעיני אירגון האגודות ע"י מזכירות ההתאחדות. • בוועדת הטיפול נידונו וסוכמו הכללים, על פיהם ייקבעו הפרסים לבקר מצטיין. • היה מגע עם המחלקה למקנה של תחנת הנסיונות בדבר ייסוד בית לבוקרים. החלטה סופית על פרטים אירגוניים תתקבל רק אחרי בירורים נוספים עם אנשי הפקולטה לחקלאות. • דברים מפורטים נמסרו על התפרצות מחלת הפה והטלפים והתפשטותה וכן על פעולת החיסון של המחלקה הוטרינרית. • עם המחלקה הטכנית של הסוכנות